

23. Id vero non solum in vulgata Latina editione damnatum contingere potuit; sed in ipsi Hebraicis Graecisque exemplaribus reipsa certum est contigisse: ut nullum exemplar hujusmodi prorsus immune a depravationibus reperiri queat: ipsaque Ecclesia sancta in omni saeculorum decursu vix ac ne vix quidem Codicibus Hebraicis aut Graecis Latinisque potita sit, quae omni ex parte illibata expurgataque essent. Exempli gratia, in multiplicibus versibus capituli Iosue 21. videbant adhiberi tum a Sixto tum a Clemente correctores, perfecta rei veritate legendum esse potius urbs, quam urbes refugii, tum quia in multiplicibus ibi nominatis urbibus ex aliis Scripturis certo sciebant, ex multis illis urbibus pauciores fuisse refugii, tum quia ipsi Hebraei & Graeci Codices hanc emendationem roborabant, qui urbem unam duntaxat exprimebant refugii. Hebraei quidem Eib in mictat. Graeci autem τὴν πόλιν οὐρανίου. Nec dubitabat expurgatorum Latina interpretatio, auctorem transulisse in singulari: Urbem refugii. Facile quoque animadvertent scilicet quempiam & auctorem sive transcriptorem, sive correctorem, seu potius corruptorem, videndo non unam sed plures designari simul civitates, inepte iudicasse non urbem scribendam esse, sed urbes. Quia tamen ista depravatio ab altissimis pridem saeculis ita inoleverat, nec ullum quantumvis diligenter perquisitum exemplar Latinum occurrebat, maluerunt modesti & religiosi emendatores rem, uti erat, relinquere intactam, quam contra vetustissimorum omnium Latinorum exemplarium fidem aliquid ex mente propria commutare. Hac eadem ratione in Evangelio Matthaei capite vigesimo septimo, versu nono, Jeremia nomen reliquerunt, ubi ponendus fuerat Zacharias, vel ipso sanctorum Hieronymi & Epiphanius iudicio. Atque ita verificatur id, quod Clementini expurgatores in limine Bibliorum protestantur: Se mulra, quae mutanda videbantur, consilio immutata reliquisse.

24. Hebraea vero Biblia non esse jam pridem a mendis exempta & vacua perspicies, si ea conferas cum Graeca septuaginta interpretum translatione; cui tantum detulisse Christum ipsum eiusque Apostolos perspicuum est, ut quando ex veteri Testamento testimonia proferunt, eadem enunciant soleant ipsi septuaginta interpretum verbis, etiam si nonnunquam ab Hebraico contextu videant discrepare. Constat vero septuaginta interpretes a summo sacerdote sacroque Pontifice & Senatorum Collegio ad Philadelphum Aegypti Regem missos, instructos fuisse quam emendatissimo & illibato Hebraico exemplari. Nec minus liquido constat, ipsos in suo illo Hebraico volumine aliter permulta legisse quam nunc temporis, atque ab annis plusquam mille & ducentis legi soleat, ut perspicue ostendunt in editis a se in Platerium commentarius Paulus Burgensis, Genebrardus, Lorinus, Bellarminus, Fateri ergo necesse est Hebraeorum Codices, quales a Masoretis habemus, depravationem ab antiquo contraxisse. Quae depravatio post reprobationem Synagoga Judaica multis ex causis ortum habet, ut sileam exscriptorum incuriam, infertiam, malam fidem, quam etiam Judaei S. Iustinus martyr improperat circa Scripturas & Prophetias de Christo in suo cum Tryphone Iudaeo dialogo, tum ex plurium Hebraicarum litterarum similitudine, qua facile inter se confunduntur: tum etiam ex vocalium apud Hebraeos defectu, quarum loco alia pro aliis vocalia puncta obtulerunt Iudaeorum Rabbini post Christianae religionis exortum: tum demum ex interpunctionum periodo, & incisa dividendum collocatione diversa, qua sensus sententiarum & verborum quam saepissime immutatur, & plane diversus aperitur inter hodierna Hebraica Biblia & Septuaginta Interpretes.

25. Quod vero attinet ad Graecam Septuaginta translationem, quae ab ipsis Apostolorum temporibus omnem sortita fuerat in Ecclesiis auctoritatem, in Oriente quidem usque nunc, in Occidente autem per annos quingentos, ubi Romana Ecclesia ceteraque tum Occiduae tum Africae ab Oceano Atlantico ad Cyrenaicam usque protensa, Latinis utebantur Bibliis, ex fonte translationis Graecae derivatis & conversis; indubitatum est tamen ipsam Septuaginta editionem progressu temporum multis locis a primava sua puritate deformitates contraxerint. Ipse sane Origenes quanta potuit diligentia, Septuaginta expurgavit. Sed ista expurgatio non diu mansit illibata. Quandoquidem sanctus martyr Lucianus & Hesychius, haud multis post Origenem annis, operam in emendandis Septuaginta collocarunt, sed inter sese ita diversam, ut fidem faciat Hieronymus Apologiae adversus Rufinum lib. 2. Orientalium Ecclesiarum

partem usam Hesychii emendatione, alteram vero Luciani fuisse: quae tamen duorum insignium virorum expurgationes non oblitere, quo minus nova etiam ea quae permulta vitia paullo post obreperint, ut passim ipse Hieronymus exposulat.

26. Quod autem ad Ecclesiarum Latinarum Latina Biblia spectat, quibus ipse per annos quingentos use sunt, necdum pravalemente Hieronymi translatione, qua sola & prior ex Hebraicis voluminibus hausta fuerat, sic de illis testatur ipse Hieronymus praefatione in Iosue: Apud Latinos tot sunt exemplaria, quot Codices; cum unusquisque pro arbitrio suo vel addiderit, vel subtraxerit, quod ei visum est. Cui suffragatur Augustinus libro secundo de doctrina Christi. capite vigesimo primo, his verbis: Qui Scripturas verterunt Latini, nullo modo numerari possunt: ut enim cuique primis fidei temporibus in manus venit Codex Graecus, & qui aliquantulum facultatis utriusque linguae sibiim habere videbatur, ausus est interpretari. Et sane ut fuissent illae versiones alioqui sincere, illas tamen habes necessario contraherent, quae temporum injuria Codices Graecos, unde translatae erant, deformaverant. Sola vero Vulgata editio, cujus auctorem Hieronymum eruditiores credunt, ex Hebraeis fontibus derivata est. Sed ipsa quoque (ut in omnibus rebus, quae privatorum hominum manibus passim longoque temporum decursu tenentur, simul quoque deteruntur ac vitiantur) navorum ac depravationum haud paucas injurias pertulit ab exscribentibus libraribus, & a correctoribus temerariis & indoctis. Quocirca multis praconis collaudanda est Pontificum Sixti & Clementis pia sollicitudo, qua factum est in defectibus nunc Bibliis fruarur, detestis innumeris quibus & ante & post Tridentinam Synodum scatebant maculis. Certe nonquam permittit aut permittitur est Divina providentia, ut Biblia sacra, quibus publice Catholica Ecclesia utitur, eiusmodi erroribus foderentur, qui divinae fidei morumque sanctitati dire & manifeste adversentur: fraus enim cito detegeretur: & hoc collimat Jesu Christi erga suam Ecclesiam regimen & directio, ut non habeat ullam maculam & rugam.

27. Sanctorum igitur Patrum cohortationibus & exemplis incitati, sacrorum voluminum lectioni & meditationi incumbamus assidue. Per Divinas Scripturas Christus nos suaviter alloquitur: Quam dulcia faucibus meis eloquia tua! super mel ori meo. In his nos piis sanctisque affectibus accendit: Ignitum eloquium tuum vehementer, & serenus tuus dilexit illud. In his idem incitantur devoti sensus illi intra cordis intima, quibus vehementer commoti duo Christi discipuli dicebant admirabundi: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, cum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas? Per has nobis innotevit fluxarum rerum, & mundi vanitas, & fallacia, quibus irretiti & implicati ejus amatores amittunt aeterna bona, atque in sempiternum exitium praecipites ruunt. In his inter mundi advera consolamur, atque in aeternorum bonorum spem ac desiderium erigimur. Quaecumque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeamus. In his quasi pretiosissimis & saluberrimis apothecis omnium animarum morborum medicamina & vitiorum remedia condita reperiuntur. Quod pulcherrime admonet ac docet Magnus Basilius hom. in Psal. 1. Πάσα γὰρ ψαλίς δεινός τις ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ πνεῦμα ἰσχυρὸν ἰσχυρῶς ἀντιτάσσεται τῷ κερῶν τῷ κινεῖ τὸν ψυχῶν ἰσχυρῶς, ἀντιτάσσεται τῷ κερῶν τῷ κινεῖ τὸν ψυχῶν ἰσχυρῶς. Omnis Scriptura divinae inspirata & utilis ad hoc salubriter conscripta a Spiritu sancto, ut quemadmodum in communi medicamentorum officina, cuncti homines ac singuli, nos proprio quo infestamur, morbi remedium colligamus. Juvat pariter Ambrosium audire lib. 1. de offic. cap. 32. praecellare admonentem: Pulcrum est ergo, ut divinarum Scripturarum irrigemur alloquio, & quasi ros sic in nos Dei verba descendant. Cum igitur sederis ad illam mensam potentis, intellige, quis sic iste potens: & in paradiso delectationis postus, atque in convivio sapientiae collocatus, confidens, quae apponuntur tibi. Scriptura Divina convivium sapientiae est: singuli libri singula sunt ferula. Intellige prius, quae habeantur in ferulis dapes. Et tunc mitte manum, ut ea, quae legis, vel quae accipis a Domino Deo tuo, operibus exequaris, & collatam in te gratiam officii repraesentes.

ALTERA DIATRIBA.

Quibusnam ex Fontibus deriventur in Ecclesiam potestas Ordinis & potestas Jurisdictionis.

Apostolorum dignitas & potestas proxime & immediate a Christo dimanat, non a Petro; parem enim cum Petro Christus illis contulit potestatem universalem tum Ordinis, tum Jurisdictionis singulis eorum per universum Orbem, ad fundandas toto Orbe terrarum Ecclesias, & consecrandos ubique Episcopos & Sacerdotes. Id enim necesse erat ad fundandas tota Orbis amplitudine Ecclesias, & praedicandum ubique Evangelium, quamvis Joannes de Turra-Cremata propugnet, tum Apostolos, tum etiam Episcopos suam omnem mutuari jurisdictionem a Petro lib. 2. Summa de Ecclesia cap. 54. verumtamen potestas Ordinis, tum in Episcopis, tum in inferioribus Sacerdotibus, secundum communiorum doctrinam, immediate manat a Christo & non a Petro, quamvis potestas jurisdictionis dimanet a Petro, non quidem in ceteros Apostolos; his enim Christus omnem immediate contulit jurisdictionem toto Orbe hac sola conditione, ut Petrum pro suo capite agnoscerent, eique subsistent ut universorum Pastori, & summo totius Ecclesiae Rectori, quo schismatis tolleretur occasio, omniaque & singula Ecclesiae membra ab uno visibili capite Petro dependerent. Sciendum enim est, reliquorum a Petro Apostolorum dignitatem & missionem fuisse extraordinariam, cui nullatenus succeditur, Petri vero dignitatem esse ordinariam, neque cum ipso interire, sed ei succedi per noviter creatos Summos Pontifices. Huc collimat tum sacra Pagina, tum Sancti Patres, tum Theologi Ecclesiae, quorum testimonia inferius adducemus.

In primis S. Cyprinus tract. de unit. Eccl. Quamvis (inquit) Apostolis omnibus post resurrectionem suam Christus parem potestatem tribuat & dicat: Sicut misit me vivens Pater, & ego mitto vos; tamen ut unitatem manifestaret potestatis, ejusdem originem ab uno incipientem, omnibus post resurrectionem suam, sua auctoritate disposuit. Hoc erant utique reliqui Apostoli, quod fuit & Petrus, pari consortio praediti honoris & potestatis, sed exordium ab unitate proficiscitur, ut Ecclesia una monstreretur.

Et Hieronymus adversus Jovinianum lib. 1. ait: Propterea inter duodecim unus eligitur, ut capite constituto schismatis tollatur occasio. Praeterea Leo Papa Magnus epist. 84. ad Anastas. Thessal. Inter Beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quadam discreto potestatis; & cum omnibus par esset electio, uni tamen datum est, ut ceteris praecerneret. Et praclare docet Bellarm. l. de Rom. Pont. cap. 12. omnes Apostolos fuisse Capita, Rectores & Pastores Ecclesiae universae, sed non eodem modo quo Petrus; illi enim habuere summam atque amplissimam extraordinariamque, cui non succeditur, Petrus autem ut Pastor ordinarius cui succeditur: sicut apud Athenienses apertus, pari consortio praediti erant potestatis, quorum tamen unus in iudiciis & deliberationibus cunctis praesidebat, Episcopi & Sacerdotes minores in iis, quae sunt Ordinis, non habent dependentem a Papa Ordinis potestatem; licet enim excommunicati sint, & degradati, tamen illi licite, valide tamen consecrati, habent quippe a Deo immediate characterem & Ordinis potestatem: sed quod attinet ad jurisdictionis auctoritatem, eam tamen omnem habent a summo Pontifice iis limitibus praescriptam quos ille constituerit; adeo ut possit Papa eam vel auferre vel restringere; quae si ablata uti velint, quidquid in eo illicitum erit, verum etiam invalide atque inaniter fiet. Apostoli quidem omnem immediate a Christo potestatem accepere, quidquid in oppositum scripserit Joannes de Turra-Cremata, cui major Theologorum & Canonistarum pars contradicit, inter quos praecipue celebrantur Cajetanus tract. de auct. Papae & Concilii cap. 30. Dominicus Soto in quarto dist. 20. quaest. 1. art. 2. Gabriel Biel in Canone Missae. Bellarminus lib. 4. de Romano Pont. cap. 22. 23. 24. & novissime simul & peritissime Antonius Paulinus Romanae Rotae Auditor tom. 1. Sacrae Jurisprudentiae lib. 2. Item Azorius parte 2. lib. 3. cap. 31. & insigniter S. Thom. 2. 2. quaest. 39. art. 3. Ipse vero Scripturae aperte profitentur, Apostolos omnem immediate a Christo accepisse auctoritatem, etsi Primatem & caput eorum Christum Petrum constituerit; sic enim Actuum 1. Matthiam in locum Juda constituit; sic enim neque ordinarunt Apostoli, sed tantum orantur Deum: Tu Domine qui corda nosti omnium, ostende, quem elegeris ex iis duobus unum. Ipseque Christus Joann. 20. Sicut misit me Pater, & ego mitto vos, & Joann. 6. Non-Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.

ne vos ego duodecim elegi: Et Luc. 6. Vocavit discipulos suos, & elegit duodecim ex ipsis Apostolos nominavit; ipseque Paulus Gal. 1. Paulus Apostolos non ab hominibus, neque per homines, sed per Jesum Christum & Deum Patrem, &c. Cum autem placuit ei, qui me segregavit ex utero matris meae, & vocavit per gratiam suam, continuo non acquievi carni & sanguini: neque veni Jerusalem ad Antecessores meos Apostolos, sed abii in Arabiam, & iterum reversus sum Damascus. Deinde post annos tres veni Jerusalem videre Petrum. Et ibidem cap. 2. Mihi enim, qui videbantur esse aliquid, nihil contulerunt. Cyrillus etiam Alexandrin. l. 12. in Joann. cap. 55. parem in singulis Apostolis cum Petro potestatem agnosceat, excepto, ut supra vidimus, Primatu solo.

Quin etiam videntur Patres Concilii Regiensis tum in Episcopis, tum in minoribus Sacerdotibus contra Canonum praescripta consecratis, omnem liberam Ordinis potestatem agnosceat immutem ab omnibus Canonum Ecclesiasticorum praescriptis, etenim Armentarium consecratum Episcopum contra omnes Canonum formas agnosceat esse vere Episcopum, postquam in alienis Diaconibus sacros Ordines conferre, nec non Confirmationis Sacramentum, virginisque, altaria & Ecclesias consecrare, ex Ordinationum, in quorum ditione versabitur, consensu.

CONCILIIUM REMENSE

Provinciale celebratum anno 1564.

1. UT primum ex Tridentino Concilio Carolus Lotharingus, sacrae Romanae Ecclesiae Cardinalis Presbyter, tituli Sancti Apollinaris, Archiepiscopus Remensis, ex Ducum Lotharingiae prosapia Princeps, in Galliam reversus est, omnem adhibuit diligentiam, ut juxta Tridentinam sanctionem Concilium provinciale Durocottori Remorum convocaret. Ideoque idem ipse in ultima hujus Remensis Synodi congregatione publicas Deo gratias agit, quod generalem Synodum Tridentinam, cui interfuerat, finitam viderit, & provinciam primam post generalem primum omnium Metropolitanorum celebraverit, viamque ceteris aperuerit.

2. Primis Ecclesiae Christi saeculis, singularum provinciarum Episcopi designatum in locum a Metropolitano convenientes Synodum bis singulis annis celebrabant, ut constitutionibus antiquis praescriptum legitimum Apostolorum can. 37. & Nicane oecumenicae Synodi can. 5. Antiochena sub Julio Papa can. 20. & Chalcedonenfis can. 19. Idque renovat S. Leo Papa epist. 82. c. 7. Idemque epist. 62. ad Episcopos Siciliae cap. 4. Vide Gratianum dist. 18. per totam. Deinde mitigata subsequentibus temporibus fuit illi duarum provincialium Synodorum singulo quoque anno habendarum obligatio, & ad unicum in anno limitata per duas generales Synodos sextam & septimam: c. quoniam quidem, dist. 18. Itemque Concilii Aurelianensis tertii can. 1. Concilium insuper Lateranense generale sub Innocentio III. can. 6. nihil amplius requirit unico singulis annis provinciali Concilio; & habetur c. sicut olim, de accusationibus. Deinde reducta est universa Concilii provincialis obligatio ad unius convocationem singulis triennis a Concilio quinto Lateranensi sub Leone X. Sessione X. constitutione 2. circa finem his verbis: Concilium Provinciale de cetero singulis triennis mandamus. Et a Concilio Tridentino sess. 24. de reform. cap. 2. His suffragantur Galliae Regum edicta, scilicet Melodunensis Henrici III. art. 1. & alterum Ludovici XIII. anni 1610. art. 6. quibus praecipitur, ut cogantur Synodi provinciales singulis triennis. Ad ultimum eo segnitiei ventum est, ut hoc ipso, in quo versamur, saeculo decimo septimo nulla fere Concilia hujuscemodi recenserentur possint.

3. Statutum I. Omnium parochialium Ecclesiarum Rectores obtestatur in Domino sancta Synodus cum suo grege vivere, & ipsi pro officio deservire. Laudandi sunt illi, qui non vi coacti, sed caritate ducti, aliis cesserunt Ecclesias, quas absentes non poterant regere. Sed de aliis dolendum maxime, qui Ecclesiastica & Regia auctoritate malunt sine laude ad officium impelli, quam Christo obsequi, & gregi suo roganti fidemque atque operam legitimi Rectoris sui imploranti subvenire. Hos iterum admonet sancta Synodus, ut infra tres menses proximis in suis Ecclesiis resideant, aut illis renuncient, aut aliquos nominent, qui ab Episcopis per selectos examinatores comprobati illarum Ecclesiarum curam & regimen suscipiant. Quod si obstinati persistuerint, Episcopi officii sui memores, Deique ac sanctorum Conciliorum praecipua ac decreta sequuti, post dictum temporis spatium curantur juris adhibere remedia, & desertas Parochias tandem benemeritis viris assignare, easque illis ut vacantes conferre. Porro ne